

Utlåtande 2002:91 RI (Dnr 420/02)

Utökning av antalet poströstningslokaler för att underlätta valdeltagandet

Motion av Juan Carlos Cebrián (s) (2002:11)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Motion 2002:11 av Juan Carlos Cebrián (s) om utökning av antalet poströstningslokaler för att underlätta valdeltagandet får anses besvarad med vad som anförts i detta ärende.
2. Valnämnden får i uppdrag att vid behov återkomma med förslag till initiativ som staden kan ta gentemot regeringen för att finna en bättre lösning angående ansvarsfördelningen.

Föredragande borgarrådet Carl Cederschiöld anför följande.

Bakgrund

Juan Carlos Cebrián (s) föreslår i sin motion, *bilaga*, att kommunstyrelsen ska verka för att poströstningen underlättas genom att fler platser/lokaler och tider för röstning tillhandahålls, att valnämnden får ansvaret för en utvidgning av poströstningssystemet och även tilldelas nödvändiga resurser och att alla lokaler som används för poströstning ska vara tillgängliga.

Remisser

Ärendet har remitterats till valnämnden.

Valnämnden delar motionärens uppfattning att postkontoren i den utformning de är på väg att få inte är tillräckliga för att en poströstning skall kunna genomföras med en tillfredsställande standard. Vidare anser

genomföras med en tillfredsställande standard. Vidare anser valnämnden att det vore bättre om staden övertog ansvaret för poströstningen från posten.

Mina synpunkter

Juan Carlos Cebriáns (s) motion är viktig då den tar upp frågan om tillgänglighet till vallokaler vid poströstning/förtidsröstning. En väl fungerande och smidig poströstning har sin betydelse för att nå ett högt valdeltagande. Staden har tidigare i samband med att kommunstyrelsen behandlade promemoria dnr 172/01 uttalat sitt stöd för att staden ska ges ett samlat ansvar för valets genomförande och att staden ska få ekonomisk kompensation för detta eftersom ansvaret för att finansiera allmänna val är en statlig uppgift.

Regeringen har dock bestämt att Posten AB ska ha det fortsatta ansvaret för poströstningen även under höstens val. Då det är riksdag och regering som beslutar om ansvarsfördelningen har staden ingen möjlighet att besluta i frågan. Däremot har staden möjlighet att tillskriva regeringen för att försöka påverka ansvarsfördelningen.

Om det skulle finnas brister i samband med årets val är det därför angeläget att valnämnden återkommer med förslag till initiativ som staden kan ta gentemot regeringen för att finna en bättre lösning angående ansvarsfördelningen. I övrigt hänvisar jag till valnämndens yttrande.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Erik Nilsson* och *Leif Rönngren* (båda s) enligt följande.

Föredragande borgarrådets förslag är bra. Det är också bra om valnämnden gör undersökningar och begär en utvärdering av hur poströstningen har fungerat i det här valet för att ge kommunens företrädare ett bra underlag vid förnyade diskussioner med regeringen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Motion 2002:11 av Juan Carlos Cebrián (s) om utökning av antalet poströstningslokaler för att underlätta valdeltagandet får anses besvarad med vad som anförts i detta ärende.

2. Valnämnden får i uppdrag att vid behov återkomma med förslag till initiativ som staden kan ta gentemot regeringen för att finna en bättre lösning angående ansvarsfördelningen

Stockholm den 21 augusti 2002

På kommunstyrelsens vägnar:
CARL CEDERSCHIÖLD

Yvonne Modén

Särskilt uttalande gjordes av *Dag Larsson, Erik Nilsson, Elisabeth Brandt-Ygeman* och *Catharina Tarras-Wahlberg* (alla s) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Juan Carlos Cebrián (s) föreslår i sin motion att kommunstyrelsen ska verka för att poströstningen underlättas genom att fler platser/lokaler och tider för röstning tillhandahålls, att valnämnden får ansvaret för en utvidgning av poströstningssystemet och även tilldelas nödvändiga resurser och att alla lokaler som används för poströstning ska vara tillgängliga.

REMISSER

Motionen har remitterats till valnämnden.

Valnämnden beslöt den 24 april 2002 att återropa och överlämna kansliets tjänsteutlåtande.

Valnämndens kanslis tjänsteutlåtande daterat den 15 april 2002 är i huvudsak av följande lydeke.

Frågan om Posten AB:s roll i förtidsröstningen inom landet behandlades av en av regeringen tillkallad särskild utredare i betänkandet ”Teknik och administration i valförfarandet” (SOU 2000:125) i januari år 2001. Bakgrunden var tvekan om Posten AB skulle kunna fylla sin traditionella roll som organisatör av poströstningen inom landet samtidigt som postkontoren skulle minska i antal och yta.

Utredningen föreslog en renodling och koncentration av landets valadministration där kommunerna genom valnämnderna skulle få fullt ansvar för det faktiska genomförandet av all röstning inom landet, både förtidsröstningen och röstningen i vallokaler.

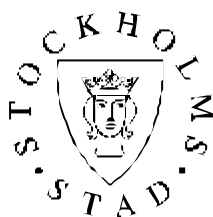
Staden fick utredningen på remiss och valnämnden och sedermera kommunstyrelsen tillstyrkte att staden fick ett samlat ansvar för valets genomförande. Därmed skulle förutsättningar skapas för ökad snabbhet och effektivitet i valadministrationen och väljarna skulle lättare kunna se var ansvaret i olika frågor låg.

Praktiskt taget alla remissinstanser var positiva till denna tanke och dåvarande valenheten på riksskatteverket gav landets valnämnder direktiv att börja planera för nyordningen trots att förslaget ännu inte antagits, eftersom bestämmelserna väntades träda i kraft mycket sent.

I slutet av oktober meddelade regeringskansliet att det då föreliggande propositionsutkastet skulle omarbetas och den aviserade ändringen av huvudmannaskapet för poströstningen inte skulle genomföras. Inga ändringar i dessa avseenden skulle alltså genomföras i vallagstiftningen och poströstningen skulle alltså ligga kvar hos posten. Tanken på ett samordnat ansvar för all röstning inom landet hade därmed fallit.

Valnämnden delar motionärens uppfattning att postkontoren i den utformning de är på väg att få inte är tillräckliga för att en poströstning skall kunna genomföras med en tillfredsställande standard. Posten AB kartlägger för närvarande i vilka områden postens egna lokaler inte kommer att räcka till och där tillkommande lokaler krävs. Beträffande dessa områden har posten begärt och erhållit råd och synpunkter underhand från valnämnden om vilka kommunala och andra lokaler Posten AB skulle kunna komplettera de egna lokalerna med. Vi kan alltså emotse att kommunala och andra lokaler i en betydande omfattning kommer att komplettera Posten AB:s egna lokaler vid årets val. Röstmottagningen också i dessa lokaler bör emellertid ske på postens ansvar. Ett delat ansvar för olika delar av poströstningen skapar problem beträffande samordning och ansvar.

Som framgått ovan är valnämnden positiv till motionärens tanke att ansvaret för ett utvidgat poströstningssystem läggs på kommunernas valnämnder. Dessa skulle därigenom få ett fullt ansvar för all röstning inom landet och samordningsfördelar borde kunna uppnås beträffande bl a valförrättare, valinformation och vallokaler. Valen i år genomförs dock med oförändrade ansvarsområden i dessa avseenden och en förändring inför de allmänna valen 2006 kräver en förnyad diskussion om förändringar i lagstiftningen.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2002:11

2002:11

Motion av Juan Carlos Cebrián (s) om utökning av antalet poströstningslokaler för att underlätta valdeltagandet

Valdeltagande i Sverige uppvisar en sjunkande trend. För att vända denna utveckling kan ökade möjligheter och tillgänglighet till poströstning vara ett bidrag. Nedläggning av postkontor och inskränkta öppettider i de kontor som finns kvar innebär en risk för minskad poströstning och därmed sannolikt ett ytterligare minskat valdeltagande.

Poströstningslokal bör inte bara vara en lokal där Posten AB bedriver verksamhet utan varje lokal som är inrättad för poströstning enligt vallagen. Röstning på posten upplevs också av många som mindre besvärligt och främjande. Detta i kombination med en omfattande information om poströstningens enkelhet och tillgänglighet borde kunna uppmuntra många av dem som inte utnyttjar sin rösträtt att göra det.

Landstings-, kommunala och statliga organ som skolor, vårdinrättningar, försäkringskassor, arbetsförmedlingar, medborgarkontor, systembolag och andra lämpliga och tillgängliga lokaler skulle vid sidan om Posten AB: s lokaler kunna användas för poströstning. Tjänstemännen vid dessa inrättningar kan under valnämndens ansvar bli mottagare av poströster. Endast lokaler som är tillgänglighetsanpassade skall användas.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag att fullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att verka för att

1. poströstningen underlättas genom att fler platser/lokaler och tider för röstning tillhandahålls
2. valnämnden får ansvaret för en utvidgning av poströstningssystemet och även tilldelas nödvändiga resurser

3. alla lokaler som används för poströstning ska vara tillgänglighetsanpassade.

Stockholm den 4 februari 2002

Juan Carlos Cebrián